

Smo res preveč delili?

V zadnjem času skoraj ni mogoče dobiti časopisa, ki bi ne prinašal vsaj članka o upravičenem ali neupravičenem izplačevanju osebnih dohodkov. O rasti sredstev za osebne dohodeke razpravljajo v najvišjih zveznih organih, v družbenopolitičnih organizacijah sleherne občine, temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti. Sredstva javnega obveščanja od časopisa do televizije vsak dan naštevajo, kdo je preveč delil, kaj so rekli v Beogradu ali kakšnem drugem glavnem mestu republike oziroma avtonomne pokrajine.

Po takšnem vsesplošnem ugotavljanju, obtoževanju in naštevanju upravičenih in neopravičenih vzrokov dobi povprečen poslušalec ali bralec občutek, da so osebni dohodki glavni krivec naših gospodarskih težav. Vse smo že rešili s takšno ali drugačno zamrznitvijo in zakoni, čeprav cene še nadalje rastejo, splošna skupna in investicijska poraba že tretje leto nevzdržno naraščata, za osebne dohodeke pa menimo, da so edini, ki jih moramo okviriti v resolucijska določila.

Dve leti je realni osebni dohodek (vsaj v Sloveniji) zaostajal za rastjo življenjskih stroškov in se gibal tudi v okviru vsakoletnih resolucijskih določil.

Kljub vsakoletnemu načrtovanju, sprejemanju sklepov stališč in zakonov so vse vrste porabe nenehno naraščale, pri osebnih dohodkih pa je videti, da jih lahko neodvisno od neuskajanih drugih ekonomskih zakonitosti spravimo v resolucijske okvire in dogovore.

Najbrž je nemogoče pričakovati, da bo rast sredstev za osebne dohodeke neodvisna od rasti življenjskih stroškov, vsa druga razmerja (stanovanja, avto, bencin...) pa so že zdavnaj presegla primerjavo v škodo osebnih dohodkov.

Če podrobneje pogledamo rast sredstev za osebne do-

hodke v občini Ljubljana Center, lahko ugotovimo, da je gospodarstvo razporedilo za 7% manj sredstev za osebne dohodeke, kot jih dovoljuje dogovor o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka za leto 1982, negospodarstvo pa je nekoliko prekoračilo dogovorjene okvire.

Gospodarstvo občine je ob 29-odstotnem povišanju primerljivega dohodka (dohodek + amortizacija) razporedilo za 25% več sredstev za osebne dohodeke kot v enakem obdobju lani, kar pomeni, da so sredstva za osebne dohodeke naraščala za 15% počasneje kot primerljivi dohodek, resolucija za leto 1982 pa določa 8-odstotno zaostajanje.

Povprečni mesečni čisti osebni odhodek na delavca v gospodarstvu je znašal 14.111 din in je bil za 27% višji kot v enakem obdobju lani, s tem da so se življenjski stroški povečali za 28%, kar pomeni ponoven padec realnih osebnih dohodkov.

Iz podrobnejšega pregleda podatkov za polletno poslovanje je razvidno, da je od 285 temeljnih organizacij združenega dela, novitih organizacij in delovnih skupnosti 116 temeljnih organizacij prekoračevalo dogovorjeno rast sredstev za osebne dohodeke, pri tem pa niso izvezte organizacije, ki so povečale število zaposlenih in število priprav-

nikov. Ob upoštevanju teh specifičnosti je le 24 temeljnih organizacij delno prekoračilo rast sredstev za OD, ki pa jih bodo ob nekoliko boljšem rezultatu poslovanja ali smotrnejši razporeditvi dohodka lahko do devetmesečnega obračuna uskladili.

Organizacije in delovne skupnosti izven gospodarstva so v prvem polletju 1982 v povprečju razporedile za 29,31% več sredstev za OD kot v enakem obdobju preteklega leta ali za 16,5% več kot v povprečju leta 1981. Povprečni mesečni čisti osebni dohodek na delavca je znašal 15.804 din in je bil za 28% višji kot v enakem obdobju preteklega leta.

Navedeni podatki kažejo, da so organizacije izven gospodarstva v globalu kršile določila dogovora in izplačale - razporedile so več sredstev, kot bi jih po določilih dogovora lahko. Poseben problem pri organizacijah zunaj gospodarstva je, da se kljub resolucijskim omejitvam o zmanjševanju zaposlenih le-ta nenehno več (ind. 102), s tem pa narašča tudi masa sredstev za osebne dohodeke. Nasprotno pa v organizacijah, kjer zmanjšajo zaposlenost, ne znižajo temu ustrezen del mase sredstev za osebne dohodeke.

Od 256 organizacij in delovnih skupnosti izven gospodarstva je kršilo določila dogovora 98 organizacij, pri tem pa niso upošteevane nove zaposlitve pripravnikov in masa sredstev, ki je bila v letu 1982 poračunana za leto 1981. Ob upoštevanju naštetih specifičnosti je le 38 organizacij prekoračilo dogovorjeno rast sredstev za osebne dohodeke.

Torej je po teh podatkih razvidno, da je večina organizacij razporejala sredstva za osebne dohodeke skladno z letošnjo usmeritvijo in da le del organizacij neodgovorno ravna do skupno dogovorjenih meril. Zaradi te manjšine bi bilo krivično in nesprejemljivo (vsaj v Sloveniji in tudi v naši občini), da bi na kakršenkoli drug način razporejali sredstva za osebne dohodeke, kot po samoupravni poti. **a.ž.**

Na ljubljanski tržnici je vedno živahno. Še posebej pa je živahno v teh dneh, ko ljudje kupujejo ozimnico

OZIMNICA NA 95 MESTIH

Dovolj in tudi poceni

V Ljubljani lahko kupimo ozimnico na 95 prodajnih mestih, pri čemer ne štejemo zasebnih prodajalcev. Ozimnico bodo prodajali od 20. septembra do 16. oktobra. Na voljo so jabolka, krompir in čebula.

Prodajna cena ozimnice je bila predmet razprave na sestanku, ki sta ga sklicala Mestni komite za preskrbo, trgovino, gostinstvo in turizem in SIS za preskrbo Ljubljane že 8. septembra. Dogovorili so se, da bo prodajna cena krompirja za 1,5 dinarja nižja kot v prodaji na drobno. Na sestanku so poudarili, da bi morale en dinar takega znižanja utrpeti trgovinske organizacije, pol dinarja pa organizatorji proizvodnje. Cena krompirja bo 11,05 dinarja kilogram. Na voljo je krompir vrste igor in sicer prva kvaliteta. Prodajajo ga v vrečkah po 30 kg.

Jabolka vrste jonatan in de-

lišes prodajajo v zabojčkih, po približno 17 kg. Glede cene jabolka se je razvila živahna razprava. Po prvotnem predlogu naj bi prodajali jabolka slovenskih pridelovalcev po 18 dinarjev za kilogram, medtem ko je PIK Borinci ponudil ceno za svoja jabolka 1. kvalitete po 16 dinarjev, druge kvalitete pa 10 dinarjev. Po pojasnilu, da so na zvezni grupaciji za sadjarstvo sklenili, naj bi letos prodajali v Jugoslaviji samo jabolka prve kvalitete, ker je sadja dovolj in bodo vse drugo porabili za industrijsko predelavo, so se dogovorili, da PIK Borinci sicer lahko prodaja drugo kvaliteto, vendar na povsem ločenih prodajnih mestih. To pa zaradi tega, da bi izključili vsako možnost prodaje druge kvalitete za prvo.

Glede na to, da bodo prodajali samo jabolka prve kvalitete, so sklenili, da jih bodo prodajali po notni ceni 16 dinarjev za kilogram.

Čebulo bodo prodajali v vrečkah po 5 in 10 kg po 30 dinarjev. Obratna sredstva za vse zaloge so zagotovljena. Trgovci zatrjujejo, da je te vrste blaga dovolj in da bodo zaloge trajale do pomladi, vendar pa bodo cene potem nekoliko višje.

N. I.

S TEMATSKE RAZPRAVE

Drobno gospodarstvo na zoženi poti

Občinski odbor sindikata delavcev obrti je pripravil tematsko razpravo o problematiki drobnega gospodarstva v občini Ljubljana Center. Bila je v prostorih Zitusa, enovite delovne organizacije, ki ponuja občanom in delovnim organizacijam storitve s štirih področij te dejavnosti. Te so: elektromehanični servis, mizarska dela, čiščenje prostorov in pralnica.

Poleg predstavnikov Zitusa so se razprave udeležili še predstavniki Kroja, Laboda, občinskega sveta zveze sindikatov in odbora sindikata delavcev obrti. Pogovor je pokazal, da drobno gospodarstvo ni na najbolj perspektivni poti, da je pravzaprav v krizi, ker imamo do njega mačehovski odnos.

Prvič letos se je v družbenem dogovoru o politiki izvajanja srednjeročnega plana razvoja naše občine pojavil tudi odstavek, posvečen drobnemu gospodarstvu. Doselej o njem ni bilo govora. Torej se nekaj vendarle premika. Postavlja pa se vprašanje, ali se bo premaknilo dovolj hitro.

Storitvena dejavnost bi morala dobivati vse pomembnejšo vlogo. Standard prebivalstva pada in bržčas marsikateri aparat ne bo mogoče preprosto zamenjati z novim, pač pa bo potrebno vzdrževati stare. In ravno pri tem naj bi drobno gospodarstvo opravilo odločilno vlogo.

Materialni stroški bistveno bremenijo drobno gospodarstvo, poleg tega pa je povišana tudi stopnja amortizacije. Rast materialnih stroškov pa ne morejo spremljati s cenami, saj resolucija ne dovoljuje rasti teh nad dogovorjeno

ravnijo. Čeprav pravijo delavci iz drobnega gospodarstva, da brezdelja ne poznajo, ni nadurnega dela. Najhujše je pri kemičnih čistilih in pralnicah. Tu je predvsem izredno velik odstotek izostankov z dela zaradi bolezni. Tudi starostna struktura zaposlenih je visoka. Mladih ni.

Rešitev so videli razpravljalci v poenotenju politike cen, ki je še zelo raznolika po različnih krajih, v izdelavi natančnega prostorskega plana razvoja drobne obrti in v selektivni davčni politiki. Poleg tega ugotavljajo delavci v tej dejavnosti, da so s samoupravnim sporazumevanjem sovlagali v razvoj posameznih panog, ki bi s svojimi izdelki prispevali k boljšemu poslovanju, vendar pa se zdaj dogaja, da osnovnega materiala ni. Tudi zaradi tega ne morejo dobro delati.

Ugotovitev, da drobno gospodarstvo pada v vseh elementih uspešnosti, torej ni iz trte izvita. Položaj ni nič boljši, čeprav so uvedli številne varčevalne ukrepe. Bati se je, da bodo kmalu dosegli meje pri zategovanju pasov. To pa pomeni lahko le eno - ukinitve dejavnosti.

JURIJ POPOV

PRESEDSTVO OBČINSKEGA SVETA ZS O POSLOVANJU OZDOV

Navidezno izboljšanje v prvem polletju

Na tretji redni seji predsedstva občinskega sveta ZS Ljubljana Center so obravnavali rezultate gospodarjenja v občini v prvem polletju letos.

Komisija za družbenoekonomske odnose je ugotovila, da se je že tako omejenim možnostim uvoza letos pridružilo še omejevanje razpolaganja z devizami, kar je na številnih področjih še zaostriло preskrbo s surovinami in reprodukcijskim materialom. V občini se je znatno povečal izvoz, zmanjšalo pa se je tudi število delovnih organizacij, ki kažejo negativne rezultate poslovanja. Od lanskih 28 organizacij jih ima letos izgubo le še 13. Rezultati so sicer zadovoljivi, posledice nekaterih restriktivnih ukrepov pa se bodo bolj pokazale šele v tretjem in zadnjem četrtletju.

Analiza je pokazala, da se zmanjšuje delež dohodka, s katerim razpolagajo delavci. Akumulacija je v precejšnji meri posegla v sredstva za osebne dohodeke kakor tudi v sklade skupne porabe. Zato morajo sindikati storiti vse, da bi težnjo po zmanjšanju tega deleža dohodka ustvarili. Vse sile je treba vložiti tam, kjer so realne možnosti za povečanje produktivnosti.

Zato pa so najpomembnejši ravno odnosi med zaposlenimi, kajti samo dobri medsebojni odnosi lahko odločilno vplivajo na dvig proizvodnje.

Vsi napor sindikata morajo iti v smeri protinflacijske politike. Osnovne organizacije morajo zahtevati od poslovnih struktur natančna poročila o uresničitvi planov, saj ti predstavljajo osnovo za delitev dohodka. Znatno bodo povečali dejavnost odborov sindikatov dejavnosti, kajti ti lahko bistveno prispevajo k bolj življenjski razpravi o tej problematiki po posameznih področjih. Sleherno delovno okolje je treba obravnavati posamično, kajti vsako od njih veliko značilnosti loči od drugih.

Težišče sindikalne dejavnosti mora v osnovne organizacije in njeno članstvo. Pritegniti jih je treba k uresničevanju resolucijskih dogovorov, pri tem pa zaostri vprašanje odgovornosti poslovodne strukture. Stabilizacija je možna le, če bo vsak

opravil svojo dolžnost. In dolžnost poslovodne strukture je velika, naj bo to pri planiranju, pri racionalizaciji ali pa pri boljši notranji organizaciji dela.

Stroške za skupno porabo in druge namene je treba omejiti, da bi okrepili reprodukcijsko moč gospodarstva v občini. Pri organizacijah, ki kažejo negativne poslovne rezultate, je treba podrobneje analizirati politiko cen in njihovo samoupravno organiziranost.

Hkrati je predsedstvo predlagalo izvršnemu svetu skupščine občine, da naj za delovne organizacije določi višino sredstev za osebne dohodeke skladno z določili zakona o zajamčenem osebnem dohodku in izplačevanju osebnih dohodkov v ozdih, ki poslujejo z izgubo.

Seveda pa je treba podrobno ugotoviti vzroke za nastale izgube, kajti dejstvo je, da so marsikateri organizacije zabredle v te vode zaradi težavnejših gospodarskih razmer in izrazite izvozne usmeritve. Na tujem trgu pa zaenkrat še ne dosegamo posebnih visokih cen.

JURIJ POPOV